

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 108. — ŠTEV. 108.

NEW YORK, THURSDAY, MAY 9, 1935. — ČETRTEK, 9. MAJA 1935

VOLUME XLIII — LETNIK XLIII

POLEG RUSIJE SKUŠA FRANCIJA PRIDOBITI POLJSKO

FRANCIJA BO POSODILA RUSIJI 25 MILJONOV DOLARJEV ZA REORGANIZACIJO ŽELEZNIC

Kabinet je izdelal program za Lavalovo potovanje v Varšavo in Moskvo. — Poljsko glasovanje za Liginu obsodbo Nemčije je dobro znamenje. — Obisk v Varšavi je važnejši kot v Moskvi. — Angleška vlada bo izpolnila vse določbe locarnske pogodbe.

PARIZ, Francija, 8. maja. — Kabinetna seja je izdelala načrt za potovanje zunanjega ministra Pierre Laval v Varšavo in Moskvo.

Laval odpotuje v sredo zvečer in bo dospel v Varšavo v petek popoldne. Tam bo s poljskimi državniki takoj pričel pogajanja, ki se bodo vlekle čez celo soboto. V nedeljo zjutraj se bo z vlakom odpeljal v Moskvo, kamor bo prišel v ponedeljek.

Ker je že bila podpisana francosko-ruska pogodba, je prvotni namen Lavalovega obiska postal nepotreben ter bo bolj prijateljskega značaja, kot kaj drugega.

Bilo je tudi govorjeno o tajnih finančnih določbah, ki so baje vključene v pogodbi; nekateri celo zatrjujejo, da se je Francija zavezala, da posodi Rusiji 400,000,000 frankov (\$26,300,000) za železnice, toda Laval je to odločno zanikal in rekel, da o tem nri pogajanjih ni bilo niti govora.

Resnica pa je, da se že več mesecev vrše med Francijo in Rusijo pogajanja za trgovsko pogodbo in nikdo ne bo presenečen, ako bo ta pogodba v kratkem sklenjena in bo Francija dovolila Rusiji večji trgovski kredit.

Brezdvomno bo Laval tudi razpravljal o vprašanju vojaških informacij in o zamenjavi častnikov z Rusijo. Toda njegov obisk v Varšavi je mnogo važnejši kot pa v Moskvi. Četudi se je Poljska zadnje leta nagibala k Nemčiji, vendar Francija ni nikdar zgubila upanja, da si jo bo nekega dne zopet pridobila. Ko je Poljska tudi v Ženevi glasovala za Liginu obsodbo Nemčije, je bilo to upanje še bolj potrjeno in je sedaj Lavalova naloga, da razžene vsa ločena, kotar ima mogoče Poljska zaradi francosko-ruske pogodbe.

RIM, Italija, 8. maja. — Francoski zračni minister general Victor Denain, bo v četrtek prišel v Rim, da postavi podlago za francosko-italijansko zračno pogodbo.

Ta pogodba bo tudi prva pogodba te vrste in se bo razvila v splošno zračno pogodbo med Anglijo, Francijo, Nemčijo, Italijo in Belgijo. Na konferenci v Stresi je bilo sklenjeno, da sklenejo po dve in dve državi zračne pogodbe, da bo splošna pogodba ali "zračni Locarno" tem bolj podprta.

LONDON, Anglija, 8. maja. — Neki poslanec je v parlamentu vprašal zunanjega ministra Sir John Simona, ako bo Anglija po locarnski pogodbi z vso svojo vojsko podpirala Francijo, ako bi Nemčija naredila kake vojaške izpremembe v demilitariranem Porenju.

Sir Simon je odgovoril, da so okolščine, pod katerimi stopijo angleške obveznosti v veljavo, natančno določene v pogodbi in je še dodal:

"Vlada stoji pri vseh svojih obveznostih po locarnski pogodbi in jih bo, ako bo treba, zvesto izpolnila."

PARIZ, Francija, 6. maja. — Pariz bo imel prihodnji torek prvo vežbanje v obrambi proti zračnemu napadu. Ob desetih dopoldne bodo velike sirene naznanile bližanje sovražnika. To vežbanje bo trajalo 45 minut.

O pol dveh ponoči bodo ugasnile vse luči za polno noč. Avtomobili bodo morali zapeljati na rob ulice in ugasniti svoje luči. Nad mestom bodo letali aeroplani, da doženejo, kak uspeh je imelo to vežbanje.

Tudi v Sloveniji je tekla ob volitvah kri

ROOSEVELT BO IZVEDEL VSE SVOJE NAČRTE

Navzlic odločitvi vrhovnega sodišča o pokojni železničarjev predsednik ni spremenil svojega načrta. — Delavstvo ga v tem podpira.

Washington, D. C., 8. maja. Prvotna bojazn, da bo odklonilna odločitev najvišjega zveznega sodišča glede pokojnine železničarjev ovrgla ves družabni program vlade, se je polegla in prevladuje bolj optimistično razumevanje položaja. Kapitol in Bela hiša sta odločna, da izvedeta družabni program, katerega je izdelala vlada.

Tudi organizirano delavstvo, proti kateremu je v prvi vrsti obrnjena odločitev najvišjega sodišča, je marljivo na delu in skuša najti pot, po kateri bi bilo mogoče obiti ustavno zapreko in dovesti "malega moža" do večje gospodarske varnosti. Glavni odbor ameriške delavske federacije bo deloval na to, da bo zvezni ustavi dodan dodatek, po katerem bo mogoče sprejeti postavbo, ki bo potrdila ustavnost pokojnine železničarjev in družabnega zavarovanja.

Ako pa ostane pri odločitvi najvišjega sodišča, tedaj je mogoče železničarjem pomagati z izplačili, ki jih določa postava glede brezposelnih in starih ljudi.

KONEC NENAČRTE DRAME

Moskva, Rusija, 7. maja. — Končana je bila nenavadna drama, v kateri je politika in strast poslala mladega sovjetskega državljana v ječo.

Evdoksija Sautina, mlada delavka v Sacco in Vanzetti tovarni je bila izvoljena, da zastopa svojo tovarno v sovjetu v Moskvi. Dobila je glas vsakega delavca in delavke, razun glasu svojega moža, ki je stalno nasprotoval njeni izvolitvi.

Ko sta po volitvah prišla domov, jo je mož napadel z nožem. Pripeljan je bil pred sodišče in je bil obdolžen, da je nameraval ženo umoriti.

Tekom obravnave se je vedno zadiral na svojo ženo ter ji je med drugim očital, da prihaja iz kulaške družine. (Kulaki so samostojni in premožni kmetje, ki nočejo pristopiti h kolktivnim kmetijam. V sled tega je sedaj v Rusiji "kulak" žaljiva beseda).

Na ženin rojstni dom so bili poslani preiskovalci, ki so poročali, da njeni stariši niso "kulaki", temveč spoštovani kolektivni kmetje.

Njen mož je bil obsojen na pet let ječe.

ČETRT MILJONA HOTEL IZSILITI

Bogati James M. Kemper je bil določen za žrtev. — Kemper je sorodnik generalnega pravdnika Cummingsa.

Kansas City, Kans., 8. maja. Šele sedaj se je izvedelo, da se že od 3. maja nahaja v zaporu mlad mož, ki je hotel od bogatega prijatelja general pravdnika Cummingsa, James M. Kemperja izsiliti "samo" četrto milijona. Aretirani je 20 let stari Peter Warren.

Kemper je predsednik Commerce Trust Company in sin K. T. Kemper-ja, ki je kot zastopnik države Missouri član demokratičnega narodnega odbora. Bledi, slabo oblečeni in plahi mladenič je bil, da je bilo zadoščeno vsem zahtevam postave, pripeljan pred zveznega komisarja, ki ga je postavil pod jamščino \$25,000 ter ga je pridržal za veliko poroto.

Detektiv Conray, ki je pripeljal Warrenja, je rekel, da je Kemper prejel tri izsiljevalna pisma, ki so bila podpisana z "deset istega mišljenja". Navidezno so izpolnili Warrenove zahteve in so mu postavili past. Kemperju je bilo v pisnih naročenih, da naj izroči denar nekemu "Petru", ki se mu bo dal spoznati. Kemper je dobil navodila, da naj pride na določen kraj blizu Country kluba v Kansas City, kjer naj "Petru" izroči četrto milijona dolarjev v dveh kovčegih. Toda Kemper je takoj po sprejemu prvega pisma stopil v zvezo z Washingtonom. V dogovoru z zveznimi detektivi se je Kemper 3. maja odpeljal na označeno mesto, toda v njegovem avtomobilu sta bila pod odejami skrita dva detektiva, ki sta "Petra" prijela.

Po aretaciji pa je "Peter" rekel, da ni nikakoli zvezi z izsiljevanjem, toda je bil samo najet kot sel, da sprejme dva kovčega. Pravi, da ni vedel, kaj je v kovčegih.

125.000 PENNIJEV

Chicago, Ill., 8. maja. — Danes imajo trije čikaški tatovi težko delo. Presteti morajo namreč in pravilno razdeliti 125 tisoč pennijev. Vdrli so v Elevated Advertising Company in odnesli vrečo denarja. Mislili so, da so uplenili srebrn denar, toda v žaklju so bili samo penniji.

KAPITAN EDEN OKREVAL

London, Anglija, 8. maja. — Kapitanu Edenu, ki je bil resno obolel po svojem obisku raznih evropskih prestolnih mest, se je obrnilo na bolje. Zdravniki pravijo, da bo kmalu izven nevarnosti.

LAŠKA VOJSKA V AFRIKI BO POVEČANA

V Afriko hoče postaviti mogočno vojsko. — Po novi odredbi bo v Afriki 160,000 vojakov.

Rim, Italija, 8. maja. — Medtem ko se mednarodno zanimanje že nekaj tednov ni več mnogo zmenilo za italijansko-abesinski spor, je sedaj nenkrat zopet stopilo v ospredje. Mussolini je namreč poklical pod zastave veliko številno častnikov in vojakov, da zagotovi, kot se glasi v uradnem povelju, "mogočen vojaški stroj" za vsak slučaj v vzhodni Afriki.

Ta korak je utemeljen s tremi dejstvi:

1. ker je sedaj dognalo, da so evropske trdnice pošiljale v Abesinijo orožje in municijo;
2. ker je Abesinija mobilizirala svojo vojsko in
3. zaradi prestolnega govora cesarja Haile Selassie-ja.

V poslanski zbornici je podtajnik kolonijalnega ministva Alessandro Lessona med glasnim odobravanjem zbornice povdarjal, da ima Italija pravico gledati na to, da se napači, kakoršni so bili pri Ualualu in Afidubu, več ne ponavljajo in da se izpolnjujejo vse obveznosti obstoječe italijansko-abesinske prijateljske pogodbe. Poleg tega pa želi Italija svojim vzhodno-afriškim kolonijam zagotoviti mirno bodočnost in jih za vedno obvarovati pred nejasno politiko sosednje države, ki ne daje nikake jamščine za prijateljske odnose z drugimi narodi. Poleg tega pa je položaj v Abesiniji velik in zelo važen problem, tako da mora Evropa v Afriki vpeljati svojo civilizacijo in ne samo zagotoviti italijanskemu ozemlju varnosti. Danes predstavlja Abesinija najzalogostnejšo obliko suženjstva, vsled česar zahteva čast Italije, da reši vsa vprašanja svojih odnosov do Abesinije.

Po tem govoru je vstal Mussolini in poslanci, ki so zaklicali: "Živijo, Mussolini!"

AMERIKANCI PRI PAPEŽU

Vatikansko mesto, 8. maja. Papež Pij je sprejel danes v avdienci več Amerikancev, katere je vodil Mons. W. Quinn iz New Yorka, predsednik "propagande za razširjenje vere" v Združenih državah.

DANSKI KRALJ — STARI OČE

Kodanj, Dansko, 8. maja. — Danski kralj Kristijan je postal danes stari oče. Princeza Karolina Matilda, soproga najmlajšega kraljevega sina, je porodila hčerko.

V ČRNOMLJU STA BILI USMRČENI DVE OSEBI, DVAJSET PA RANJENIH

GRADEC, Avstrija, 8. maja. — Iz Jugoslavije še vedno ni mogoče dobiti nobene točne vesti o izidu zadnjih volitev v narodno skupščino. Znani so le rezultati, ki jih je izdala vlada, kakšnega mnenja so pa nasprotniki vlade, ni natančno znano, ker je še vedno uvedena nad pismi, brzojavkami in telefonskimi pogovori najstrožja cenzura.

ANGLIJA KRIVA KATASTROFE LUSITANIJE

Nemški podmorski častnik zvraca vso krivdo na Anglijo. — Lusitania je vozila municijo. Nemčija se je morala braniti.

Berlin, Nemčija, 8. maja. — Bivši poročnik na nemškem submarinu "U-20", ki je pred dvajsetimi leti potopil angleški parnik "Lusitania", Karl Scherb, opravičuje v Hitlerjevem listu "Völkischer Beobachter" potop "Lusitanije" ter pravi, da je bil to "postavni vojni čin", ker je bil izvršen v samoobrambi.

Submarin "U-20" je izstrelil torpeda na parnik, ki se je v nekaj minutah potopil in s seboj v globočino potegnil 1198 ljudi.

Scherb pravi, da "U-20" ni imel posebnega povelja potopiti "Lusitanijo". Poveljujoči častnik je samo imel povelje svoje admiralitete prežati na angleške ladje, ki so vozile municijo in je storil samo svojo dolžnost, ko je oddal na "Lusitanijo" strel, ko se je slučajno pokazala na obzorju.

"Lusitania" je vozila municijo, ki je tudi, ko jo je torpedo zadela, z velikansko silo eksplozirala", pravi Scherb v svojem članku. "Obžalujemo pa smrt mnogo nedolžnih, toda vseeno smo bili veseli, da smo potopili angleško pomožno križarko, in uničili municijo, ki je bila namenjena za naše hrabre tovariše."

Zato pravi Scherb, da pade krivda, da je utonilo skoro 1200 oseb, med njimi 124 Amerikancev, na Anglijo. V tem slučaju je morala Nemčija tako delati, ker je bilo za Nemčijo vprašanje življenja in smrti, da zloži angl. blokado Nemčije.

POZOR, ROJAKI!

V današnjem listu boste opazili oglas Dr. A. Kermek-a, ki je rodom Bulgar in govori naš slovenski jezik. Brooklynška slovenska društva so ga izbrala za svojega društvenega zdravnika, in rojaki, ki so se obrnili k njemu za pomoč se jako pohvalijo o njegovi postrežbi.

Marsikaj se pa izve od politikov, ki prihajajo sem preko meje. Vsi pravijo, da vlada pri volitvah ni pravilno ravnala ter da se je poslužila vseh sredstev, da je prodrla s svojimi kandidati.

Vladna poročila o izidu volitev so potvorenja. Opozicija je dobila neizmerno več glasov kot se pa poročila z vladne strani.

Beograd skuša dopovedati javnosti, posebno pa inozemstvu, da so se volitve mirno in redno vršile, ljudje pa prav dobro vedo, da ni bilo brez prelivanja krvi.

Poročila o krvavih dogodkih, ki so se završili v bližini Karlova, so prodrla v javnost, le malo je pa znano o demonstracijah v raznih slovenskih krajih.

Ko je bil v Črnomlju objavljen izid nedeljskih volitev, so začeli kmetje protestirati, češ, da izid ni točen.

Med kmeti in žandarji je prišlo do boja, v katerem sta bila 2 kmeta usmrčena, nad 20 pa ranjenih.

ŠTIRISTOTISOČ TUJCEV V DEŽELI NEPOSTAVNO

Posebni gen. pravdnik preiskuje sleparije pri naseljevanju. — Zahteva, da so deportirani.

Ako bi bilo po želji generalnega pravdnika države New York, Samuela H. Kaufmana, ki preiskuje sleparije pri naseljevanju in pri dobivanju državljanstva, tedaj bi morali biti deportirani vsi, ki so nepostavno prišli v deželo in so postali breme za javnost in davkoplačevalce.

Tako je rekel Kaufman v Atlantic City ter dodal, da "posredovalci" za \$1000 vtihotopijo v deželo kakega tujca. Poleg tega pa še zahtevajo od takih naseljenecv \$500 za ponarejene listine, na podlagi katerih morejo postati ameriški državljani. Po cenitvi delavskega departamenta se nahaja v deželi okoli 400,00 tujcev, ki so prišli nepostavno čez mejo. Toda Kaufman bi deportiral samo take nepostavne naseljenecv, ki so prišli v deželo po letu 1921, one pa, ki so bili vtihotapljeni pred tem letom, bi Kaufman pustil v deželi.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates: Za celo leto velja na Ameriko \$7.00, Za pol leta \$3.50, Za inosemstvo na celo leto \$7.00, Za pol leta \$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.

Poplat brez podpisala in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivališče naznan, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-3374

ŽENSKKE — PRVOBORITELJICE ZA MIR

Pred dvajsetimi leti — v drugem letu svetovne vojne — se je podlalo šestinštirideset žensk na tvegano vožnjo preko Atlantika v namenu, da bi iz mirovne palače v Haagu pozvale narode k miru.

Poziv je bil izdan, pa je zamrl v silnem grmenju topov.

Ob dvajseti obletnici je osemnajst udeleženk onega romanja priredilo v zvezi mednarodno žensko ligo za mir in svobodo v Washingtonu pomenibno mirovno zborovanje, ki so mu bile poslone po radio značilne poslanice iz Londona, Pariza, Moskve, Tokia, New Yorka in drugih mest.

Zborovanja se je udeležilo dva tisoč oseb... komaj dva tisoč...dasi bi moralo slišati najmanj dva milijona oseb, kaj plete usoda za dvakrat dvesto milijonov ljudi.

Iz Londona je govoril po radio Arthur Henderson, predsednik razorožitvene konference; iz Pariza senator Paul Boncour; iz Moskve Krupskaja, vdova Nikolaja Lenina; iz Tokia knez Tekugava, predsednik japonsko-ameriške družbe; iz New Yorka Norman H. Davis, posebni ameriški poslanik; z N. B. C. postaje v Washingtonu je pa govorila Jane Adams, častitljiva apostolica miru.

Manifestacija je bila z ozirom na vsebino govorov ter z ozirom na resnost sedanjega položaja—izredne važnosti.

To je bil poziv na ženske... na matere, žene, hčere in sestre v Ameriki in po vsem svetu.

Besede, ki jih je ponesel radio na tisoče milj preko morja in dežel, je bilo mogoče jasno razumeti.

Ali so jih pa razumeli tisti, ki so jih slišali? Ali se bodo ravnali po njih?

Paul Boncour je dejal: —

— Temni oblaki se zbirajo na obzorju... vojna strast se loteva narodov. Ženske vsega sveta morajo trdno skleniti, da jih ne bo nič oviralo v njihovih prizadevanjih.

— Ne bom rekel, da preti vojna, — je izvajal Arthur Henderson, — gotovo pa je, da so dospeli narodi na razpotje. Napočil je čas, ko se morajo odločiti. Svetu preti nevarnost, da se bo lotil iste politike in istih metod, ki so dovedle do svetovne vojne... V tem kritičnem trenutku ne smejo biti prijatelji miru malodušni. Spoznati morajo, da je treba podvojiti sile za dosego splošne varnosti potom smotrenega svetovnega miru.

To nikakor niso kilave izjave omahljivecev, pač pa svarila resnobnih mož, ki vojne nevarnosti sicer še ne vidijo, pa jo toliko bolj slutijo in vedo, da jo je mogoče se pravočasno odvrniti.

Meseca julija pred enaindvajsetimi leti je bilo že prepozno. Takoj po umoru v Sarajevu bi bilo treba storiti potrebne korake.

Nasprotniki vojne morajo že sedaj skrbeti in zagajati mir, da ne bo prepozno.

Vsako utrjenje miru je zmanjšanje vojne nevarnosti. Vsaka oslabitev miru pomeni ojačanje vojne.

Dopisi.

Poljane nad Škofjokolo.

Čenjeni gospod urednik: — Oprostite mi, ker že zopet prihajam, ne z novicami, ampak z dopisom izrednega dogodka, ki je bil za mnoge izmed nas, ki imamo svoje domače v Rock Springs, Wyo. nekaj praznik.

V zadnjem dopisu sem omenjal, da se Rev. Albin Gnidovec, slovenski župnik v Rock Springs, ki se mudi v Sveti deželi, udeleži (ob povratku) evharističnega kongresa v Ljubljani, in ob tej priliki obišče tudi Poljansko dolino. Zelo me je iznenadila, vest, da je gospod že pri nas. Pričakoval ga nisem prej kot sredi junija ali pozneje. Toda v njegovem potnem načrtu ni bilo tako.

Rev. Gnidovec je, kot znamo, nekak žužemberškega dekana in skopljanskega škofa istega imena. Prišel je v Ljubljano 31. marca, oglasil se je v Škofjokoli, ter nato krenil v Poljansko dolino. (Samoumevno je pa, da je že prej obiskal svoje domače na Dolenjskem, kjer je doma.) Zglasil se je v župniščih v Poljanah in na Trati ter nato v družbi ondotnega g. kaplana Jegliča, ki mu je bil za kažipota, krenil na Hotavljice. Šel je na to na Studor, Volako, zglasil se ondi na domu slov. policaja v R. S. Valentin Mreina. Dalje se je zglasil pri Graparjevih na Hlavčih njivah in Rženovih na Brdih. Obiskal je Pucove na Dobravceah. Mrakove v Žirovskem vrhu, katerih stari oče je čvrst in zdrav pri hčerah in sinovih v R. S. V Sestranski vasi je obiskal Fortunove in Božnarjeve, t. j. starše znane Ivane Ferlič, ki zavzema odlično mesto v javnem življenju v R. S. Potem je obiskal v Gornjivasi Žakljeve, Jos. Bogataja, Jurija Oblaka ter druge. Obiskal je tudi našega Kanadčana Andreja Kavčiča, ko se je že poprej prepričal, da je resnica, kar sem pisal o njem. V Poljanah je obiskal sestri Reze Potočnikove, pri Šubičevih in Kržišnikovih Franco in Misko, kakor tudi Perkove pri kovaču Janezu, obenem sestro Tomaža Čadeža, ki je uslužben na pošti v R. S. Zglasil je tudi pri drugih, katerih svoji so tam. Povsod je bil prisrečno sprejet in so bili veseli njegovega obiska. Toda le prehitro mu je potekal čas, ki ga je odločil nam za obisk.

To se je prvič zgodilo, da je ameriški (slovenski) duhoven obiskal tudi domače svojih faranov pri obisku stare domovine.

Omeniti moram, da je gospod obiskal s svojim spremljevalcem tudi mene. Tudi jaz imam tam v R. S. brata Matijo, ki samotari tam doli na West Flat. Pa ne le to, on se je tudi zanimal za mene glede mojih dopisov v Glasu Naroda, katere on kot drugi rojaki posebno naši Poljanci radi berejo ter, kot je rekel, vprašujejo, da "kakšne novice so danes iz Poljan".

Vesel sem bil obiska zgovornega in prijaznega gospoda. Pripovedoval mi je o novicah v R. S., slovenski naselbini, posebno pa, kako se imajo naši Poljanci, katerih je nad 70% njegovih faranov, poleg drugih Slovencev, katerim pastiruje tudi on. Pripovedoval mi je tudi o svojem potovanju na ladji, na kateri je bilo poleg njega še 17 drugih katoliških duhovnikov, ki so potovali z istim parnikom kot on v Sveto deželo in nazaj grede posetili Rim ter sv. očeta, ki jih je sprejel v avdienci.

V Sveti deželi je obiskal Jeruzalem, cerkev Božjega groba, bil je v Betlehemu, Nazaretu, obiskal je cerkev Marijinega oznanenja, Damask, Bajrut, Jafo in druge svetopisemske kraje. Videl Mrtvo morje, vozil se je po Galilejskem jezeru. Videl je tudi reko Jordan, nad katero, kot pravi, je bil zelo razočaran. Rekel je, da je ta reka tako umazana, da kaj takega ni mislil o njej.

Na vprašanje, če se je tudi on moral posluževati kamel in dragomanov kot nekdanji jeruzalemski romarji, dejal je, da so danes tam že povsod železniške in avtomobilske zveze, kamor se pride v par urah, ali v enem dnevu, zakar je bilo nekdanj potrebno do 14 dni ali še dalj. Tudi je še ena ugodnost, da z znanjem angleškega jezika prideš kamor hočeš. Sveta dežela je pod angleško upravo in ta je uvedla marsikaj, na kar v nekdanjih časih mislili ni bilo.

V večjih in manjših tamošnjih mestih se danes dobi vse, kar človek potrebuje, seveda za denar, katerega znajo z isto ali še boljše spretnostjo izrabljati od potnikov romarjev kot nekdanj.

Pripovedoval mi je še marsikaj o doživljajih s svojega potovanja po Sveti deželi in drugod, posebno pa o vtisih, ki jih je nanj napravila domovina za časa njegove odsotnosti. Kriza je pri nas, pa tudi drugod, posebno pa še v Ameriki. Upajmo, da se bo v tem oziru enkrat obrnilo na bolje. Žal, da je čas njegovega obiska tudi pri meni prehitro potekel. — Še par pozdravov za brata in druge domače znance in prijatelje in poslovala sva se.

Iz Poljanske doline gredoč, ustavil se je v Škofjokoli ter se podal k svojem na Dolenjsko. Vrnil se bo z "Aquitano" dne 8. maja med svoje farane, kamor vsi želimo, da bi zdrav in srečno dospel. Zato: Srečno pot! In če bo še kdaj nanesla prilika, da bi obiskal domovino, upajmo, da bo gotovo obiskal tudi še nas. Želimo mu obilo sreče in blagoslova v pastirovanju med našimi Poljanci in drugimi rojaki!

Pozdrav!

J. B.

S pota.

Vesten dopisnik Glasa Naroda, rojak Frank Troha iz Barberton, Ohio, me primerja zrakoplovca, češ, pisal mi je iz oranžne Californije, par ur kasneje je pa že med snežniki države Colorado.

Ta opazka mi je dala povod, da nekoliko opišem precej skrajšano vožnjo preko colo-

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

radskih gora. Pot vadi skozi najmanj petdeset predorov. Skozi enega smo se vozili nič manj nego sedemnajst minut, drugi so bili pa krajši. Ta nova proga je bila lani odprta.

Dne 4. aprila je pokrtil californijske gozdove sneg. Bilo je kakor o božiču v Minnesoti. Potovali smo z busom. V busu nas je bilo precejšnje število obojega spola. Mlade in stare dame so se nekaj časa ozirale nazaj na kadilec v zadnjih sedežih, slednjič so se pa razvnele ter pričele jemati iz svojih torbic svalčice. Kmalu je bilo vse zakajeno. V nočnih urah so si tudi podajale steklenico žganja in si preganjale s tem spalneč.

Slednjič smo dospeli v Reno, Nevada. Ta kraj je znan najbolj tistim, ki ne morejo drugod dobiti ločitve zakona. Tukaj je pa zakone lahko v šestih mesecih ločen, nakar se lahko zopet poroči. Mesto je tudi na glasu po raznih igralnicah itd.

Po livadah med hribovjem smo dospeli do slanega jezera Salt Lake, čigar voda je za Mrtvim morjem v Palestini najbolj bogata soli.

Ob Salt Lake smo se vozili ob beli solni cesti ter dne 5. aprila zvečer dospeli v mormonsko prestolico Salt Lake City, Utah.

Baš tedaj je imela tam sekta mormoncev svojo konferenco. Na tisoče vernikov je bilo zbranih, katerim so govorniki razlagali skrivnosti in prednosti mormonske vere. Kakor znamo, verujejo mormonci, da jim je bilo kot pravim apostolom vrženo pismo iz neba itd.

V prejšnjih časih se je po plavžih in rukokopih okrog Salt Lake City bolj delalo ter je bilo v mestu par slovenskih gostiln, sedaj pa tega ni več. Le par slovenskih družin je še tam.

Nekaj milj vstran je Murray, Utah, kjer rudotopilnica le deloma posluje. Tam je še precej Slovencev in ena slovenska trgovina. Istotako tudi na Midville in Bingham, Utah. V zadnje imenovane mestu imajo tudi slovenskega pogrebniaka. Salt Lake City je po mojem

mnenju najlepše mesto v Ameriki. Obdano je od visokih snežnikov, toda v nižinah je že marca meseca pomladno evetje. Po mestu so povsod vodometi z dobro gorsko vodo. Poleti je odprto kopališče v velikem slanem jezeru, v katerem je voda tako prepojena s soljo, da človeka drži pri vrhu, pa če zna plavati ali ne. Poleti in pozimi so pa odprte toplice, kjer se lahko več sto ljudi koplje v topli zdravilni vodi, ki izvira izpod hribov.

Še dalj časa bi se mudil tam, toda moj prijatelj M. Laurich v Murray, Utah, se je ončasno odpeljal v Idaho k zlatemu rudniku. Želel sem mu obilo sreče in sem se odpeljal proti Colorado.

V Denveru sem obiskal stare znance, nato sem se pa podal v Colorado Springs.

V noči med sredo in četrtekom je po višinah zapadel sneg, ki pa ni bil bel, pač pa blatu podoban vsled prahu in peska, ki ga je bil vihar dvignil in odložil v velikih množinah.

Na veliki petek sem obiskal bolnega rojaka Perka iz Cleveland, Ohio, ki se tam zdravi. V okolici Colorado Springs imajo razne organizacije zavode za svoje obolele člane.

V Pueblo, Colo., sem dospel na velikončno nedeljo, v ponedeljek, sredo in četrtek sem pa prisostvoval pogrebom. Najprej smo pokopali Mrs. Snedec, nato 72-letnega rojaka, Mikliča in slednjič 40 let staro rojakinjo Škul.

Pozdrav! Matija Pogorelec.

North Stratford, N. H.

Čenjeno uredništvo Glas Naroda! Kakor vsako spomlad, tudi letos dobim mnogo pism in vprašanj, zatorej sem se spomnil zopet na Glas Naroda, ker vem, da je najbolj razširjen slovenski list v Ameriki. Odgovarjam torej vsem skupaj, ki so mi pisali, in tudi drugim, kateri bi radi zvedeli, kako je tukaj.

Ravno zdaj delam kempo za 120 mož in mislim, da bo do 15. maja gotova Plača bo 3 dolarje od corda. Vsak naj naredi kakor misli, da je prav. Kar se gozda tiče, je dober in tudi slab, ker za 10,000 cordov ne more biti vse dobro in tudi ne vse slabo.

Torej pozdrav vsem skupaj! Louis Kordish, North Stratford, N. H.

Tel.: Foxcroft 9-2779

DR. A. KERMEK

ZDRAVNIK Ordinitra: od 1 do 3 in od 6 do 8 popoldne 899 BUSHWICK AVENUE BROOKLYN, N. Y.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvrujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

Table with exchange rates for Jugoslavija and Italija. Columns: Za \$, Din., Lir, \$.

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMENBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgornj navedeno, bodisi v dinarjih, ali lirah dovoljujemo še boljše pogoje.

Table with remittance rates in American dollars. Columns: Za izplačilo \$, —, —, —, \$.

Prejemnik dobil v starem kraju izplačilo v dolarjih. Najna nakazila izvrujemo po Cable Letter za pristajbine \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY "Glas Naroda" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

DAN OČETOV.

Nekam čuden naslov, kaj ne, posebno danes, ko je skoro ves list znanim in materam posvečen.

Tudi jaz sem se bil lotil pisati slavospev materi, pa ni šlo, kajti najglobljih, najnežnejših čustev ni mogoče z besedami izraziti.

Dosti lažje pa teče beseda o očetih.

O očetih, ki imajo poleg mater tudi nekaj zasluga za nastanek in razvoj človeštva, pa jih navzlic temu le malokdo časti in so vsplošne vredni, — če ne vsega, — že vsaj velikega pomilovanja.

Trditev, da je oče glava družine, je šla že zdavnaj rakom živigat.

V največje slučajih je oče takorekoč peto kolo, ki bi ga bilo mogoče (po mnenju ostalih članov družine) prav lahko pogrešati.

Oče je za to, da gara in skrbi za družino in da mora vse grenke molče požreti. Grenkih je več kakor sladkih; grenko so mu vsakdanja, od žene in otrok predpisana dieta.

Toda usoda je milostljiva ter deli svoje darove s kolikortoliko pravično roko.

Materam je bil posvečen poseben dan v letu (druga nedelja meseca maja), pa tudi očetom je bil določen praznik, ker pa nimam katedarja pri rokah, ne vem natančno, kdaj jim je usojeno praznovati "Dan očetov": na pustni torek ali 1. aprila.

Naj že bo kdajkoli, moj namen je danes podati kratko sliko tega prazničnega dne.

Oče zgodaj vstane in je ves presenečen nad svečanim razpoloženjem. Prva se mu približa šestletna hčerka, mu lepo vošči in mu daruje krasno ovratnico.

Starejša hči mu podari par copat. Sin škatljo cigar, žena pa židano srajco.

Oče se kar poti same blaženosti. Oh, kako ga vsi spoštujejo in uvažujejo.

Srečen je in zadovoljen, dasiravno prav dobro ve, da se bo ovratnice in srajce sin postal, da bo njegove copate žena obula, ko si bo hotela odpočiti noge od preozkih čevljev in da bodo cigare pokadili ženin bratje.

V ponedeljek zjutraj vstane, se umije in obleče, pogreje in popije skodelico postanega kofeta in hoče oditi, ko mu žena v sami srajci zastavi pot:

— Kam pa, kam? — I, delat, za božjo voljo. — Predno greš, mi moraš dati nekaj denarja — se glasi njeno odločno povelje.

— Saj sem ti vendar v soboto dal vse, kar sem imel.

— Oh, tisto je že šlo!

— Kam, pri strelji, je šlo?

Takoj mu da žena podroben račun.

Ovratnica je bila petdeset centov; copate en dolar; cigare dva dolarja, židana srajca pa tri.

Potem pa večerja, vino in sploh vse, kar se za "očetov dan" spodobi.

Izroči ji vse, kar ima in jo milo poprosi:

— Za carfare mi boš pa ja dala nazaj?

— Oh, kar peš pojdi — ga potolaži — saj si se sinoči preveč najedel; takoalitato si dosti predebel, in malo pregibanja ti ne bo škodovalo.

Počasičen oče sklone glavo in se peš odpravi na dolgo pot.

Tako mu je pri sre, da bi kar zatulil — menda od same blaženosti.

MLADINSKI TAMBURAŠKI KLUB — priredi — POMLADNI PLES V SOBOTO ZVEČER, 11. MAJA 1935 V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU 253 Irving Avenue Brooklyn, N. Y.

ALI STE ZAVAROVANI? ZA SLUČAJ BOLEZNI, NEZGODE ALI SMRTI? AKO SE NISTE, TEDAJ VAM PRIPOROČAMO JUGOSLOVANSKO KATOLIŠKO JEDNOTO V AMERIKI.

DR. A. KERMEK ZDRAVNIK Ordinitra: od 1 do 3 in od 6 do 8 popoldne 899 BUSHWICK AVENUE BROOKLYN, N. Y.

O, mati, zdaj vem.

Petero nas je bilo. Sedeli smo za mizo in smo čakali. Spočetka smo se smejali in razgovarjali, nato smo igrali domino, naposled smo se naveličali ter smo umolknil.

Najstarejši sestri je bilo trinajst let, najmlajšemu bratcu pet. V sreih pa smo bili stari; poznali smo skrb in strah.

Kadar so se zunaj oglašili koraki, smo se ozrli proti durim. Strmeli smo z velikimi očmi in odprtimi usti, sapa nam je zastajala.

"Prihaja!" Koraki so utihli, spogledali smo se molče; oči so bile solzne, ustna so se tresla.

Zelo smo bili lačni. Mračilo se je že, matere ni bilo. Pred dobro uro se je bila napotila, Bog vedi kam. Vedeli smo: kadar pride, prinese kruha. Prav nič nismo dvomili. Kajti večerilo se je in zvečer je treba večerje.

Trd in strašen je otrok v svojem zaupanju. Zvečer je treba večerje. Neusmiljen je otrok v svoji veri. Mati, zvečer je treba večerje: pojdi in prinesi jo, iz zemlje jo izkopljaj, iz oblakov jo utrgaj!

Ko je šla, je bila vsa majhna in sključena; globoka brazda je bila na njenem čelu.

"Kmalu se vrnem!" je rekla.

Mislili smo, da gre samo k peku, sto korakov daleč. Minuto tja, minuto nazaj: recimo, da bi tam še malo pokramljala, bi bilo pet ali kvečjemu deset minut. Gledali smo na uro, ki je visela na steni kraj peči. Počasi se je pomikal dolgi kazalec: ali kakor se mu ni mudilo, je bil preromal že ves črni kolobar.

"Saj niso šli k peku!" je rekla Francka.

"Pa če jim ne dajo!" sem rekel jaz.

Pogledali so me, kakor da sem bil izpregovoril čisto nerazumljivo, nadvse čudno besedo.

"Da bi jim ne dali?" je obstrmela Hanca.

"Zvečer je treba večerje!" je rekla Francka.

Zunaj je še dremal večer, v izbi je bila noč. Naše oči so bile mlade in bistre, vajene teme. Pogledali smo se iz lica v lice.

"Poznam te, sestra; natančno vem, zakaj molčiš! Tvoja misel je smrten greh, ki nikoli ne bo izbrisan!"

"Poznam te, bratec, bistro vem, kaj si mi na tihem očital! Tudi tvoj greh nikoli ne bo izbrisan!"

Zunaj, mislim, da pred sedesovo hišo, je zaevilil pes; žalosten, zategnjen glas je bil.

"Lačen je, pa cvili!" je rekla sestra.

Takrat je najmlajši brat nenadoma na glas zajokal; njegov jok je bil čisto podoben tistemu evliljenju.

"Nehaj!" se je razljutila sestra; ali tudi v njeni besedi je bilo ihtenje: gledali smo na mizo, vsi smo trepetali.

"Pogledam na cesto!" sem rekel.

"Kaj bi gledal? Ne pride prej, če še kdaj pride!"

Počasi in tiho so se odprle duri. Na pragu je stala mati.

Kakor ob belem dnevu smo razločili njen obraz. Ves bel in tenak je bil, oči pa so bile ob-jokane in so gledale plaho; tako gleda grešnik na svoje trdosrčne sodnike.

Mati se nas je bala...

"Ali ste dolgo čakali?" je rekla s tihim, prosečim glasom. "Nisem mogla prej... niso dali..."

K životu je tiščala hleb kruha; že od daleč smo videli, da je skorja lepo rumena...

O, mati, zdaj vem: tvoje telo smo uživali in tvojo kri smo pili! Zato si šla tako zgodaj od nas! Zato ni veselja v naših sreih, ne sreče v našem nehanju!...

O, naj vije! O, naj brije! Sinko, spavaj! K tebi ni je — teč ne bo je —

SILVIN SARDENKO

Materi

Mirno narava jesenska počiva, koder le blodim, nikjer žive duše, megla le siva vse polje pokriva, blatna so pota in mokre so ruše.

Tukaj hodila si, mamica mila, po teh potih, ozarah in njivah, tukaj trpela, kopala in plela rano, v noč pozno, svetnica, si živa.

Ko šla domov si vsa trudna od dela, da bi ne bilo te strah na stezicah, pa tja v brezvezdno temo si zapela in — onemela kot plaha sinica.

Oče doma, pet otrok te še čaka; kravo pomolzeš, večerjo pripraviš, — bila odveč beseda bi vsaka — tiho prekrižaj nas, v posteljo spraviš.

V sanjah polnočil se k mizi obrnem, luči svetlobo v oči mi je pala: z roko drhtečo, vso zbudeno s trnjem, še si otrokom perilo šivala...

Kje so že časi trpljenja in bede! misli moreče so vse odbežale; — mamica ljuba: pot zadnja iz srede te naše peljala je gori na Žale.

Pod križem kamnitim z očetom počivaš ti dobra, ti sladka, ti draga, ti mila, ni te strah teme neskončne, ti snivaš, v tihem naročju te čuva gomila.

— Radivoj Peterlin-Petruska

Vsako drugo razmerje med ljudmi se lahko izpremeni: ali mati ostane mati. Naša duša se ji lahko odtuji, srce se lahko okrene od nje, toda vedno ostajamo del nje same, plod, ki ga je ona dala svetu. Lahko begamo po drugih potih, kot je hodila ona, naš duh lahko zasleduje druge cilje, ali njeno dete ostajamo v kljub vsemu. V stoterih naših navadah, mislih, čustvih se očituje kri, ki smo jo prejeli od nje. In v onem, o čemer mislimo, da nas najbolj loči od nje, tudi ondi je ona.

— Zofka Kvedrova.

Ženska moč v rodbini je brezmejna; materin um in vpliv delata čudeže; žena ozdravlja bolnike, prestvarja trde značaje v čuteče in premehke v junaške; žena oživlja lene, pretvarja malodušne v delavne in marljive.

— Pavlina Pajkova.

Izmerile so se globočine morja, izmerile visočine gor; kdo pa pride kdaj do dna skrivnostim materinega srca?

— Josip Stritar.

Žena je kot sveča, ki gori za druge, dokler ne izgori. Njena vrednost cenimo šele, ko izgori.

— Dr. J. Krek.

Ljubezen enega edinega vdanega srca premaga vse in zaveli vse rane, ker je močnejša nego ves svet. Najmočnejša pa je ljubezen materina.

— Ksaver Meško.

"Dekla Gospodova, sužnja lju beznj, delavka — kdo se s poljubom bo sklonil do svetih ti rok? Tvoje življenje delavnice, polu truda opravka, tvoje plučilo pozaba: grob skromen, ubog."

— IVAN CANKAR

Mati Kastelka.

Obraz se klanjajo gospe, za hrbotom hvalijo vražjo babnico, in Kastelka odzdravlja košato na desno in na levo. Marsikdo gre vdovi rajši s poti nego naproti; nihče ne zine o njej zlega brez dobrega. To je dovolj pri naših kmetih, ali premalo za Kastelkin nadčloveški trud.

Premalo? Ona ima druge stvari, ki jo veselo na svetu.

Recimo poletno jutro. Gospodinja vstane prva v hiši: ali že leze solnce izza Sevškega hriba? In solnce, ki drema vo kuka preko borovcev, njame njen trdi pogled in se prilizne: "Dobro jutro, gospa, dobro jutro! Podvizam se, nič ne kolnite, mati! Ves dan bom sijalo brez preneha, le zanesite se name."

Stara jo ureže z moškim korakom v dekelsko kamro:

"Kvišku, pokore, zberite grešne kosti! Za hrčanje vas nimam, če vasovalec poslušate, meni nič mar! Alo, Katra, Jera, Micon! Da ne vidim sledov na vrtu, kamor so postavljali lestve in kopita, marš!..." Brez usmiljenja grabi in meče zaspanke z ležišč; dekle ne godejo, zakaj vdovini žganci plavajo v masti, plače so dobre in novoletni darovi obilni.

Kastelka se umiva, prha ko delaven konj in natiče grobo obleko, bevska je zdaj na sušo, zdaj na kravo, kateri je že pred tednom potekel čas, zdaj na ljadi, ki jih je malo prida; kadar vse obere, je čisto sveža in polna korajže. Prezirno kaže pest nadlogam.

"Ozrla bi se okrog hiše..."

Ko stopi na prag, razoglavava, z moško palico v roki, glavno pokonci, z levo pestjo uprta v bok, se ji njejnih pet križev prav nič ne pozna.

Še vrabci na žlebu, senice na tepki vreče glasneje, ko se pokaže. "Svetleje se moramo bleščati!" mislijo rosne kaplje v travni ter sipljeje pisane žarke, da si ljubosumne marjetice kar vratove izvijajo. Življeje kipi s podvojnjo silo, delo gre po nitki, prav kakor bi se nevidno upiral sam bognavsvaraj.

Črni petelin pri hlevih komanđira že zdaleč: "Pozor, putače! Mati gredo, nihče naj ne dela škandala!" Modro stoji živina pri jasljih, trzaje s svetlo kožo: naj vidi gospa, živ krst se ne zmeni za nas! In jeznih oči leze vdova po prstih k Šimnovi postelji; tiho vzdigne palico in jo spusti, ne za šalo, na hlapčevu zadnjo plat.

"Nažrt, mrcina žganjarska? Da bi se živ pogreznil in bi ti s frakljem zobe izbijali do sonnega dne!"

Pijani Šimen, ki ga ne smeš krivo pogledati, skoči na noge in švigne pokorno po delu: s Kastelko ni dobro norcev briti, Bog ve, da ne.

Kose se bliskajo, hlapci pokajo z biči, voz za vozom drda po cesti, dekle hito s penečimi se solidami, gnoj leti na kopico, kakor bi držalo po sedem rok za sleherne vile. Kdaj je zajtrkoval, ne ve nihče iz služničadi, saj jedva utegne prijeti za žlico in jo položiti iz rok. Dobro je biti pri vdovi, tuda pot lije v curkih in red se ne omaje leto in dan.

Na razpotju pred domom se gospa ne pozabi ustaviti, da izmeri bogastvo z očmi. Dolga bela hiša s prizidanim nadstropjem in podstrešnimi kamrami gleda prijazno izmed hrusk in orehov, rožni grmi z zlatozrealnimi krogličmi se sladko smeje čez vrtni plot; kozelci, hlev, skedenj, svinjaki in kašče objemajo dvorišče v podkvi, in zdi se, da vsako posebe škriplje od izobilja.

"Spodnja okna so stara," pomišlja Kastelka, "zgornja

moja, veliki koezele je moj, kašče, svinjaki so moje delo; vse drugo sem prenovila. Glejte kose v vrsti, motike in lopate in stroje na skednju; v hlevu dva para težkih konj in par lehkkih, vmes dve breji kobili, žiebe, sedem krav, prav volov in prašičev — koliko jih je pravzaprav! Šrambe so polne, grunt brez dolga, v hranilnici leži tisočak pri tisočaku, trije sinovi študirajo... Kaj bi bilo, da nisem garala?"

"Kako se človek prelevi!" mrmra stopaje med travniki ter misleč na leta, ko je prelivala solze ob Prešernovih pesmih.

Na polju postane vdovin obraz mehkejši; oko ji plava božaje po gosto zaraslih njivah, in časih se sklone v razgonu, vzame grudo, jo tehta na dlani kakor ljubo in drago stvar ter jo zamišljeno zmane v pšenico.

Teško in trdo stopa domov. Za hrabtom na kraju neba se kade fabrike in trgu; porogljivo uhaja Kastelki oko v to stran, kjer žive premogovi ljudje, potujčeni trgovci, pijavke in oderuhi, jara drhal, ki se šemi po nemško. Vdova jih besno sovraži; od njih je prišla vsa njena nesreča, ves boj, ki je mladi dušo izpil. In kadar jih motijo ničemurne misli, je prva med njimi ponos, da je zabila v svojem bogastvu jez pred njihove nakane.

V takih trenutkih rada brska po knjigi svojega življenja. Roditelji, petični Kranjci, so jo pred petindvajsetimi leti nagloma primožili na Kastelevo.

Toda Kastele je uknil tasta, ki je menil, da mož Manico s korenino, pa je dal hčerko pijancu in razuzdancu; neizkušena je postala čez noč mučenica, ki je vsako jutro strahoma vstajala v novi dan. Potrpljenje in upor sta bila enako bob v steno; ob večnih psovkah in tepežu je dojokala za dekliskimi sni tem hitreje, ker je spoznala z bistrim očesom že prve mesece, kam plove dom pod takim gospodarjem.

Častihlepni mož je rad popival s tržani ter spravljal njih besede ko suho zlato. Nekaj pred poroko so zgradili usnjarsko tovarno in zaduhali kmalu, da ne bo imela sape; najprej so le šušljali med seboj, nato so jeli čisto drugi ljudje nabirati bogate okoličane v družbo, ki naj bi jo kupila. Nemškutar Petschnig je bil venomer na Kastelevo, kakor da se je nehal meniti za kotenino in bičnike v svoji štacuni. Vse pomenke je obdajala skrivnost; ali ko je Mana ležala za prvim sinkom, je Kastele vinjen prilomastil v zimski noči ter povedal, da je podpisal delnice za desetisoč goldinarjev. To je bilo več od čote, s katero je nevtata podprla grunt; in Kastelka je klela prvič v svojem življenju.

Komaj je vstala, je vzela breme gospodarstva nase, da ne bi videla, kako raste otroku beraška palica. Mož se je klátil in popival, vozil se s koleljem "inšpicirat" ter se vračal pijan in obigran. Ureval se je tu in tam, zakaj Petschnig ga je spremljal kakor senca; brez njega bi bil zdavnaj v neprilikah. Imetje se je krhalo in lezlo narazen; ko je povila Mana za Joškom Tončka in Janka, je usnjarna zagrmela, Petschnig pa je prišel z menicami naravnost povedat, da je glavni upnik in misli kupiti grunt z vsem, kar je. Da bi bila mera polna, je ležal gospodar za pljučnico in bledel.

"Kdaj?" je vprašala Kastelka blede ko prt.

"Kako kdaj? Ena poteče v nedeljo, druga čez mesec dni... Podaljšanje! Škoda besede!

Kjer ni prave roke, tudi zupanja ni." "Satan bo kupil, ne ti!" je zaklela Mana drugič v svojem življenju, popadla stol in spodila volka iz hiše.

In prvokrat se je oglašil skrivnostni pomočnik: štiri dni potem so nesli Kasteleca k pogrebu. Vse je zabavljalo vdovi, ki ni potočila solze. Toda njeno srce je bilo okremenelo; če ni poznalo hinavščine, tudi ni poznalo strahu. Vrnila se je v veliko izbo, ki je dišala po voščeničnem dimu in mrtvaških venih, spletenih iz zadnjih jesenskih cvetlic; tam je želela do večera, z Jankom na prsih, Joškom in Tončkom ob nogah, očmi uprtimi v odvetnikovo pismo, ki je ležalo neprečitano na mizi. Burja za vogali, mraz izpod vrat; lačna dečka sta jokala, Kastelka je grizla svojo stvar.

Premoženje roditeljev je bilo razbito med troje bratov in dvoje sestrajoni je niso mogli rešiti. Mislila bi na drugo možitev; ali kje najde petičnika, vdova na zavoženi kmetiji? Tudi otrok ni hotela roditi, ki bi izpodrivali prvorojene. Kos kruha je čakal vseh pod očetovo streho, toda vdova ni marala stran odtod, hotela je ohraniti dom, zdaj nalašč. Dolbla je v svoji glavi; sosede so čenčale vanjo, toda Kastelka je molčala in za njenimi priprtimi vejicami je ugašal pogled.

Pozno zvečer je zavihal vdovina usta prezirni smehljaj, ki jih obkroža še danes. Položila je črva v zibelko, skuhala bratcem mleka in se oblekla na pot; dolgo je šarila po skrinjah in omarah. V trdi jutranji temi je dala napreči, prijelca sama za vajeti in poglašena je postala čez noč mučenica, ki je vsako jutro strahoma vstajala v novi dan. Potrpljenje in upor sta bila enako bob v steno; ob večnih psovkah in tepežu je dojokala za dekliskimi sni tem hitreje, ker je spoznala z bistrim očesom že prve mesece, kam plove dom pod takim gospodarjem.

"Hoj, ljudje božji, kdo kupi? Konje, krave, prašiče, koleslje in drugo, vse za gotov denar! Le vkup, ljudje božji, Kastelka prodaja..."

In je pridrlo ljudi na Kastelevo, da je bilo jedva prostora: ta iz radovednosti, onega je prignal pohlep, drugega škodoželjnost, marsikoga so čutje. Sredi med njimi je stala vdova, trda ko led, kričala, klela, pulila se za vinar in prodajala. Ob solnčnem zahodu sta mukali v hlevu dve bušči zraven para volov in dva prašička sta tarnala v praznem svinjaku. Opustošene kašče, polprazna vozarna, skrinje po hiši kakor oropane, prodano

Nadaljevanje na 5. strani.

MATI IN SIN

"Na podlogo zlato sanje vezla bom srebrne, z njimi vsega ogrnila, kadar se moj sinko vrne."

Solze v bisere prelajem, žulje pa v mehke blazine, da bo moj sin vedno ljubil sanje materine."

Ali jojme, kri kanila mi na zlato je podlogo! Nitka se mi krotiviči — čuješ, sin moj, mater ubogo?!"

Tam na Krasu se zamaje in se zgane siva skala, a pod njo sin mrtvi vzdihne: "Čujem, mati. Hvala, hvala!"

IVAN ALBREHT

KRATKA DNEVNA ZGODBA

KSAVER MEŠKO:

MATI V BOLESTI

Dokaj let je že tega. Tih večer je bil, pravzaprav že noč, ko sem se prebudil. V sobi je bilo jasno — skoro kakor ob dnevu: bila je polna luna, in skozi visoka nezastarta okna je lila v sobo mesečina v mirnih, a velikih valovih. Zazdelo se mi je v prvem hipu, da greje izbo z mlačno toploto. Od okna pri miži je padal lunin soj naravnost čez gornji del postelje. Ob vzglavju se sedel nekdo in naslanjal glavo ob blazino malone tik moje glave.

Tiho in oprezno sem se dvignil malce ter se zagledal v obraz žene, ki jo je premagala utrujenost, da je sede za lip zadremala.

Moja mati je bila. A obraz se ji je izpremenil zelo od začelka moje bolezn: lica so bila obledela in izmučena, brada se ji je zaostriala, in v mesečini sem videl jasno, da ji prerezujejo čelo gube. Poprej jih nisem opazil nikdar.

Sloneč na roki sem zrl dolgo v slušani obraz mamičin. Ni ti dihati se nisem upal prav, boječ se, da jo predramim in prestrašim... V duši pa mi je vstajala polagoma težka in bolestna misel: "Tvoja bolezen je vrtala čelu materinemu te gube, v skrbi in strahu, da te izgubi, ji je ostarelo lice —"

Šele zdaj sem se zavedal dolca, da sem bil bolan. Truditi sem se, da se domislim vse te bolezn, da preračunim, kako dolgo je trajala, koliko noči je prebedela mamiča ob moji postelji. A spominjal sem se le, kako sem legel nekega popoldne. V prihodnji noči mi je bilo zelo vroče in v glavi sem čutil pekoče bolečine. Dozdeva se mi, da sem prosil mamičo, naj me nese odtod — kam sem hotel, ne pomnim več. Potem pa je legla na moje misli neprodurna noč...

In zdaj, ob tihem, jasnem mesečnem večeru sem se spet prebudil. — V glavi sem čutil še nekaj težkega, v ušesih mi je šumelo, oči so bile trudne, in vse telo me je bolelo, kakor bi bil padel iz visočine na trdo zemljo.

Spoznal sem jasno, da sem bil na pragu med življenjem in večnostjo. A ta večer sem se zbudil k novemu življenju, nov dan mi je zasijal ob tihem večeru.

In prvi obraz, ki ga gledam pred seboj po tem prebujenju, po ti vrnitvi k življenju, je najdražji mi obraz. In glej, govori mi jasno od večerih in nočeh, ki jih je prečela revica v bolni in v obupu ob moji postelji. Koliko vzdihov se ji je izvil iz srea, vse te dolge noči, koliko molitev je pošiljala

njena duša k Bogu v spravi dar in v dragoceno odkupnino zame! Koliko solza so potočile njene oči — od teh solz in od mnogih prečutih noči oslabele in izmučene so se sklenile zljaj — ob tem tihem večeru, ko sem odprl jaz svoje.

Tiho sem sklonil glavo nad njeno roko, počivajočo na odeji. Poljublil sem jo žarko, iz očesa mi je privrela solza ljubezni in hvalečnosti in je kani la na košeno roko.

RAJSKI VRT SREDI PUŠČAVE

Na jugu Alžira se sredi mirne puščave dviga mogočno gorovje Hogar, ki je že od nekaj podžigalo fantazijo domačinov. Trdno verujejo, da se sredi rajsko lepih in svežih predelov v tem gorovju dvigajo čarobne palače, v katerih kraljuje prelepe, plavalase ženske. To legendo si je vzel francoski pisatelj Pierre Benoit, kakor znano, za osnovo svojega romana v "Atlantida", toda nihče se ni še prav potrudil, da bi poiskal ta rajski vrt Eden sredi puščave. Prvič je gorovje samo na sebi zelo nedostopno, drugič se ga pa vsaj domačini zelo boje. Pravijo, da mož ki se drzne vanj, ne pride več nazaj. "sirene" ga začarajo.

Kaj je resničnega na tej legendi, ne ve nihče povedati. Dejstvo je samo to, da ji znanstveni krogi nič ne verujejo in da se je neka francoska vojaška karavana, ki je pred kratkim prodrla do Hogarja, samo vzpela na neki vrh, ker so ji domači vodniki ušli, in je našla

"Mamiča..." Planila je pokoncu, kriknila je — a takoj se je zrušila spet na stol. Njene hoke so se oklenile mojega vratu, pritisnila je obledelo lice k mojemu in je zahtela na glas. Plakala sva skupno — solze veselja, hvalečnosti in ljubezni so bile to. Okoli naju in tam zunaj v prirodi božji je sanjal tih in miren večer... Težko je pozabiti takih večerov in čestokrat se oživljajo iznova...

MOSKVA — PRISTANIŠČE PETIH MORIJ

Ruski inženirji gradijo ta čas prvega izmed velikih prekopov, ki bodo vezali Moskvo s petimi morji in jo napravili od vseh strani dostopno po vodni poti, tudi za večje ladje. Ta prekop bo drugi največji na svetu, prekašal ga bo samo Panamski prekop. Širok bo skoraj 100 m, globok ve nego 5 m. Preko reke Moskve, Volge in drugih rek bo vezal sovjetsko prestolnico s Kaspiskim, Vzhodnim in Belim morjem. Drugi načrt se nanaša na zvezo med Volgo in Donom, tako da bo imela Moskva zvezo tudi s Črnim in Azovskim morjem.

na njem ostanke neke lončarne. Sedaj pa hoče ugotoviti virolegende francoski poročnik Coché, ki odpotuje tja z ekspedicijo francoskega Alpinističnega kluba. Člani ekspedicije si obetajo, če že ne siren, vsaj bogatih etnografskih najdb, ki bodo pojasnile vprašanje o nekdanjih prebivalcih te visokogorske dežele.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Vsled naše dolgoletne skušnje vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

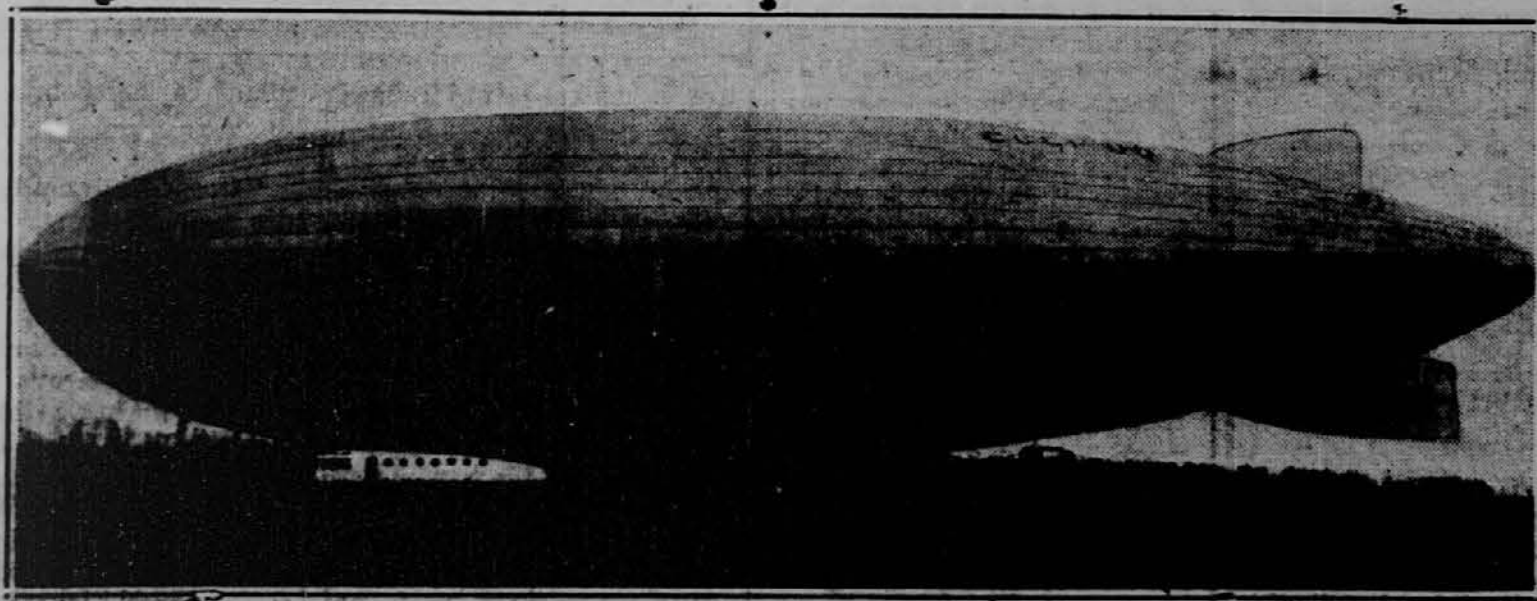
Mi preskrbimo vse, budiš prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vize in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjše stroške.

Nedravnjani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in cenotavljamo vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

NOVI SOVJETSKI POTNIŠKI BALON

Po vzorcu nemškega "Zeppelina" so tudi sovjeti zgradili ogromen vodljivi balon, ki ga bo do uporabljali za prevoz potnikov. Tekom poskusne vožnje je ostal v zraku trideset ur. Vodljivi balon bo vršil redno potniško službo med Moskvo in Sverdlovskim.

MATI KASTELKA

Nadaljevanje s 3. strani.

vse, kar je maral kdo vzeti, se rajnkega obleka, še babična avba, materin zlati križec, ki ga je dala na smrtni postelji hčeri v spomin, židane rute, kožna kočemajka in poročna obleka: Mana si je pustila trde cunje, vsaka dekla bi se jih sramovala.

Ko so odšli kupci, je sedla v kamro ter sešela izkupiček in bankovce, kar jih je prinesla s seboj; živa duša ni zvedela, kje jih je vzela. Manjalo je še vedno pet tisočakov. Na vrata je potrkal sosed, bogati Galjot. "Saj ne zmoreš, Mana!"

"Zmorem, če me na mestu zlojede v zame."

"Odprodala bi sveta."

"Niti toliko, da stopiš nanj!"

"Ne boš ga mogla obdelati..."

"Naj leži tako!"

"Dobro sem mislil... Bog ti daj zdravje in moč, soseda, vrazja žen-ska si."

Podal je kljuko hlapcem in deklam.

"Gremo," so povedali. "Nimate nas s čim rediti, s čim plačevati."

"Vi boste imeli, jaz bom grizla kamenje, ki ga zmečete z njiv! Kdor noče delati, naj se pobere."

Urša in Tinač sta šla, vsi drugi so ostali.

V temi je priburjal Pet-selnig, ki so mu nesli na uho: "Moj denar! Das ist Betrug! Kje je denar? Prodajati ne čam, dokler so cesarske postavne na svetu."

"Zapri čeljusti. Kje imaš prvo menico?"

Raztrgala je papir in mu ga vrgla v obraz, hkrati z odštetim denarjem.

"Z drugo se prikažeš, kadar bo čas. Marš."

Toda pet tisočakov...

Drugi dan je prišla k sosedu: "Zmorem, Galjot; eno je plačano, za drugo mi daj pet tisoč."

Galjot se je počehljaj za ušesom in skremžil obraz.

"Ne izgubiš jih, s tem bo plačano vse; zapišeš se na prvo mesto. Jaz ne pijem, Galjot, in ne kvartam, kakor moj rajni."

"Vem, teta. Samo presodi-težak križ si si naložila. Ako te zlomi, ne morem priznati, ker imam sam svoj grunt in svoje ljudi. Denar je denar, pomisli."

"Vse je premišljeno, Galjot. Pet tisoč dobim na Kastelčevo, kjerkoli potrkam. In zlomi me ne, dokler nimamo otroke, bodi brez skrbi. Ali če bi me zdrabilo, da veš: ti in jaz sva tiste reje, ki zemlje ne da iz rok. Kadar bom tako daleč, vzemi in drži. Ti veš, kako so hoteli in kdo je bil..."

Galjot je osuplo pogledal, kakor da sliši novo besedo. Oko se mu je skalilo, mežiknil je, posmrkal, zakašljajal in zljajci iztegnil desnico:

"Udari Kastelka! Vidim,

pekel te ne spravi na tla. Da sem te prej poznal, prosenega zrna ne bi prodala; dokler je Galjot na svetu, ne boš več trkala drugod."

Tako je vdova rešila grunt. Doma je vzela vse tri na krilo:

"Ne boste se klatili brez doma, sirote moje male! Mati vam vrne, kar vam je oče vzela."

Dečki je niso razumeli; toda, vriskali so, videč sijanje na njenem obrazu.

Grunt pravi: lokaj mojo kri, da jaz tvoje ne izpijem! Kastelka je legla na zemljo svojih otrok in sesala, kakor bi ji hotela vzeti zadnjo kapljo. Tekla so trda leta: delo od zore do temne noči, prebrisan izrabljanje vsake slame, skoparjenje s slednjim beličem. Prišel je dan, ko je bil dolg plačan in vse nadomeščeno, kar

ZAROČENCA

MILANSKA ZGODBA IZ 17. STOLETJA

Spisal: ALESSANDRO MANZONI

— Te don Rodrigove preobčestni ni moglo vzgibati nič drugač nego živalska strast do Lucije. In Lucija? Da bi bila dala temu človeku najmanjšo priložnost, najraljeje upanje — taka misel se ni mogla niti za hip ustaliti v Renzovi glavi. Toda ali je bila o tem poučena? Ali se je v onem človeku mogla razviti taka sramotna strast, ne da bi bila ona to opazila? Ali je res tiral to stvar tako daleč, ne da bi jo bil poprej na kak način izkušal? In Lucija mu ni bila nikoli omenila niti besedice, nje-mu, svojemmu zaročencu!

Take misli so ga obvladovale, ko je šel mimo svoje hiše sredi vasi; šel je skozi vas ter se napotil k Lucijini hiši, ki je stala na koncu, celo že malo zunaj vasi.

Hišica je imela spredaj majhno dvorišče, ki jo je ločilo od ceste in je bilo obkano z nizkim zidom. Renzo je stopil na dvorišče in zaslišal neprestano mešano brnenje, ki je prihajalo iz neke zgoranje sobe. Mislil si je, da so prijateljice in botre, ki so prišle, da bodo spremljale Lucijo, in ni se hotel prikazati v taki glasni družbi s tisto svojo novico na duši in na obrazu. Mala deklica, ki je bila na dvorišču, mu je pritekla naproti in klicala: "Ženin, ženin!"

"Tih, Betina, tih!" je rekel Renzo. "Pridi sem; pojdi gor k Luciji, povleci jo stran in ji reci na uho... a tako, da ne bo nihče slišal ali kaj sumil; veš... povej ji, da moram govoriti z njo, da jo čakam v pritlični sobi, naj brž pride."

Deklica je naglo odhitela po stopnicah, vesela in ponosna, da mora izvršiti tajno naročilo.

Lucija je prišla tisti hip najskrbneje napravljena iz rok svoje matere. Prijateljice so se trgale za nevesto in jo silile, naj se pokaze; ona pa se je branila z tisto močjo bojevitosti kmetiško ponižnostjo, štela si je obraz z ko-molecem, nagibala ga na prsi in mrščila dolge črne obrvi, toda usta so se ji odpirala v namseh.

Črni mladostni lasje, ki jih je na čelu dolila bela, tanka preča, so se zadaj zavijali v številne kitne kroge, prebedene z dolgimi iglami, ki so se skoro kakor žarki svetniškega ob-sveta delile naokrog, kakor je še danes navada pri kmetcih v milanski okolici.

Okrog vratu je imela nakit zrnatih biserov, ki so se menjavali s filigranastimi zlatimi gumbi; nosila je krasno oprsje iz rožastega brokata z razparanimi rokavi, ki so bili zapentljani z lepimi trakovi, kratko krilo iz domačev svile z gostimi, drobnimi gubami, dvoje tudi svilenih, uvezenih opankov.

Razen tega posebnega okrasja za poročni dan je imela Lucija še svoje vsakdanje okrasje: ponižne lepote, ki so jo takrat dvigala in povečala različna občutja, izražajoča se na njenem obrazu: od rahle zmedenosti ublažena radost, ona mirna otožnost, ki se tupatam pojavlja na obrazu nevest in jim da, ne da bi kaj oškodovala lepoto, prav poseben izraz.

Mala Betina se je vrnila v gručo, se približala Luciji, ji dala previdno razumeti, da ji ima nekaj sporočiti, in ji šepnila svoje naročilo v uho.

"Samo za hipec grem in se vrnem," je rekla Lucija ženskam in odšla naglo dol. Ob po-

pekel te ne spravi na tla. Da sem te prej poznal, prosenega zrna ne bi prodala; dokler je Galjot na svetu, ne boš več trkala drugod."

Tako je vdova rešila grunt. Doma je vzela vse tri na krilo: "Ne boste se klatili brez doma, sirote moje male! Mati vam vrne, kar vam je oče vzela."

Dečki je niso razumeli; toda, vriskali so, videč sijanje na njenem obrazu.

Grunt pravi: lokaj mojo kri, da jaz tvoje ne izpijem! Kastelka je legla na zemljo svojih otrok in sesala, kakor bi ji hotela vzeti zadnjo kapljo. Tekla so trda leta: delo od zore do temne noči, prebrisan izrabljanje vsake slame, skoparjenje s slednjim beličem. Prišel je dan, ko je bil dolg plačan in vse nadomeščeno, kar

ko je skoraj utonil tisti dan, ko mu je rekla "moj zlati". Zato je sklenila:

"Rajša jih imam krepke in drzne, kakor da bi se nujzala z njimi."

Zemlja edina je evela v nje ni ljubezni, rodila čedalje več in rastla na vse štiri strani; vdova je razumela, da jo hoče imeti vso, in je pustila otroke rogati kakor troje mladih hrastov v gozdu:

"Dobro plene se samo ravna!"

In ko se vrača po brvi, udari gospa s svojo palico ob hlood in stresse pest proti dimu za hrastjem:

"Tod čez ne pridete, kanaj-lje! Satan vas zame prej ko mene — in prej ko nas, ki smo tu doma..."

— VLADIMIR LEVSTIK

gledu na Renzov spremenjeni obraz in njegovo nemirno vedenje je rekla, ne brez strahotne slutnje: "Kaj pa je?"

"Lucija," je odvrnil Renzo, "za danes je šlo vse po vodi; in Bog ve, kdaj bova lahko mož in žena."

"Kaj?" je rekla Lucija vsa prepadena. — Renzo ji je na kratko povedal zgodbo tistega jutra; ona je poslušala z bojaznijo in ko je zaslišala don Rodrigovo ime, je zardela in se stresla, nato je vzključila:

"Ah! Tako daleč smo torej!"

"Vi ste torej vedeli?" je rekel Renzo.

"Zal, da," je odgovorila Lucija. "A da smo tako daleč!"

"Kaj ste vedeli?"

"Ne silite me zljaj, da govorim; ne silite me, da jokam. Stečem po mater in odpustim ženske; biti moramo sami."

Medtem ko je odhajala, je Renzo zamrmral: "Nikoli mi ni-te ničesar povedali."

"Ah, Renzo!" je odvrnila Lucija ter se za trenutek obrnila nazaj, ne da bi se ustavila. Renzo je prav dobro razumel, da je pomenilo njegovo ime v Lucijinih ustih, izgovorjeno v tem hipu in s takim glasom: Ali morete dvo-miti, da sem močela samo iz pravičnih in čistih nagibov?

Medtem je dobra Neža (tako je bilo ime Lucijini materi), ki je na uho vspetepano naročilo in to, da je hči izgnila, vzbudilo v njej suar in radovednost, šla dol, da vidi, kaj je novega. Hči jo je pustila z Renzom, se vrnila k zbranim ženskam, prilagodila glas in lice, kolikor je najbolje mogla, in rekla: "Gospod kurat je bolan; danes ne bo nič." Po teh besedah jih je vse naglo pozdravila in odšla zopet dol.

Tudi ženske so se razšle druga za drugo ter se razkropile pripovedovat, kaj se je zgodilo. Dve ali tri so šle prav do kuratovih vrat, da se prepričajo, ali je res bolan.

"Grozanska mrzlica," je odgovorila Perpetua skozi okno in žalostna vest, sporočena tudi ostalim, je presekalala ugibanja.

(Dalje prihodnjic.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tu-jih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

SAMOSTANSKI LOVEC

(ROMAN IZ 14. STOLETJA)

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

96

Gospod Henrik je prav prerokoval. Po štirih tednih je novi lovski nadzornik obhajal svatbo. Pater Theophilus je zvezal njuni roki. Ko izgovarja blagoslov, se njegov glas v veselji ginjenosti trese, da mu pri vsaki besedi preti ugasniti. Gitline oči so žareče uprte vanj. Od prejšnje noči je vedela, da je njen oče, ki se mu ima zahvaliti za vso srečo.

Cerkev je bila polna do zadnjega kotička. Prvi na gospodskem stolu poleg gospoda Henrika kleči oskrbnik, v čegar ne posebno svečanem obrazu leži neka čudna ginjenost. Vleče debelo brado in vedno postrani gleda gospoda Henrika. Haj motova poroka z Wolfratovo sestro mu je prizgala luč.

Ko je bila poroka končana, so se okoli mladega para dregnali ljudje z vosčili in čestitkami. Manjkala sta samo Zefa in Wolfrat. Zakaj nista prišla?

Med zadnjimi stopi pred par gospod Šlutman. Pred zadelo nevesto se prikloni in prime Hajmotovo roko.

— Torej, gospod lovski nadzornik, mnogo sreče v življenju! In dober svet vam dam: lagati, gospod lovski nadzornik, ne smete nikdar!

— Gospod oskrbnik! — vpraša Hajmo smeje. — Kako to mislite!

— Že dobro, že dobro! Vem, vem!

S ponosno dvignjeno glavo odkoraka gospod Šlutman. Bil je povabljen tudi na ženitovanjsko pojedino. Toda prej je hotel pogledati v pisarno. Ko stopi v samostan, done od cerkve rogovi lovec, ko so mladi par sprejeli z grmečim lovskim pozdravom.

Gospod Šlutman najde v čakalnici le malo ljudi, ki jih naglo odpravi. Že hoče oditi iz oskrbništv, tedaj pa še nekdo prihiti z ropotajočimi koraki.

— Gospod oskrbnik! Gospod oskrbnik!

Pri zvoku tega glasu napne gospod Šlutman ušesa.

— Kaj? Ta se upa priti k meni?

Namrši obrvi in potisne pesti v boke, ko je bil potrjen v svoji slutnji in spozna Polzerja.

Wolfrat stopi pri vratih in se cipra na obod, sopeč od nagle hoje in ves potan po smejočih se obrazih.

— Kakšna neumnost pa je zopet to? — grmi gospod Šlutman. — Ali se hočete zopet norčevati iz oskrbnika? Samo počakaj, sedaj ti bom pa pokazal —

Dalje ne pridje gospod Šlutman, kajti Wolfrat, ki oskrbnikovih besed ni poslušal, pravi med smehom:

— Gospod oskrbnik! Takoj vzemite vaščansko knjigo! In zapišite: dobili smo otroka — punčko, gospod oskrbnik, lepo punčko! Modre oči ima in belo-rjave kodrčke! In Mimica ji bo ime — Mimica Polzer! Pišite, gospod oskrbnik, pišite! Moram še naglo k župniku —

In že steče smeje in sopeč.

Gospod Šlutman še vedno stoji z razkoračenimi nogami in pestni uprtimi v oboko.

— Seveda! — godrnja. — Samo vedno otroke, vedno otroke, da na svetu ne bo zmanjkalo jedcev! Toda samo počakaj! Mi boš že še prišel v roko! Telaj se boš prepričal, da me moreš samo enkrat varati! — Pesti dvigne proti stropu. — O-o-o! Kako hudobni so ljudje! — Jezno potegne za zvonec. — Pojdi v kuhinjo in nato h kletarju, naj ti dajo veliko košaro jedil in vrč vina — nesi vse doli k Polzerju in povej: to mu pošiljam za krst! Temu lumpu!

Pihajoč s polnimi lici, gre gospod Šlutman k omari, vzame v svinjsko kožo vezano vaščansko knjigo, jo skrbno odpre, godrnja pomoči gospe pečo in piše:

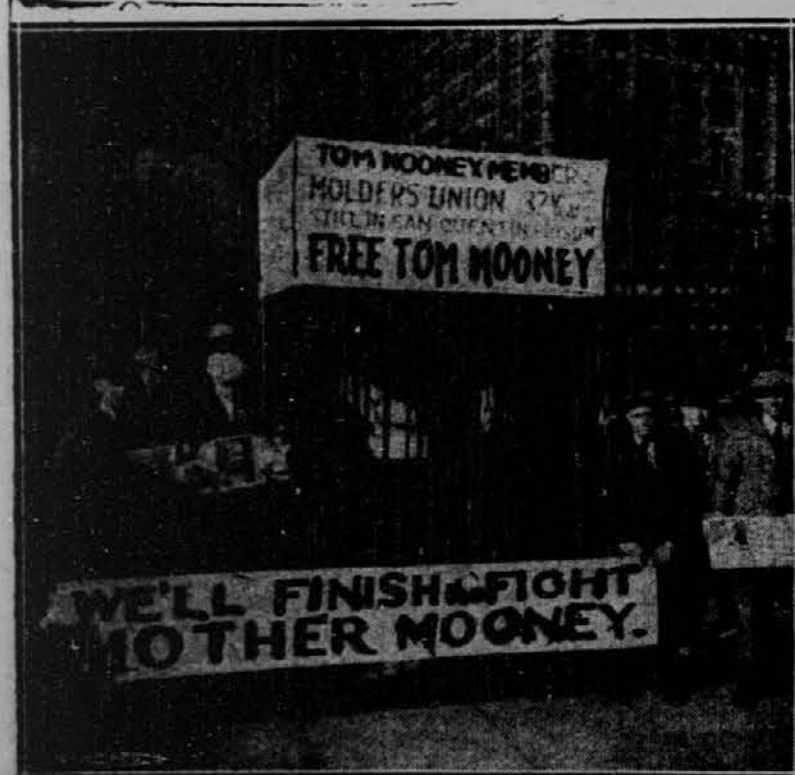
— 26 listopada, a. d. (v letu Gospodovem) 1338, Wolfratu Polzerju rojena hčerka, ime Mimica.

— Pika! — pravi gospod Šlutman in otrse pero.

Skozi odprto okno done vriskajoči glasovi in glušči zvoiki lovskih rogov.

(K O N E C.)

ZA OSVOBOJE NJE MOONEYA

Tekom prvomajskih demonstracij v St. Louis so nosili v sprevodu kletko, v kateri je bila soha, predstavljajoča delavskega voditelja Toma Mooneya, ki je z osemnajst let pondolžnem zaprt v St. Quentin kaznilnici v Californiji.

RAZPOŠILJAMO na vse kraje, starokranjske, popolnoma garantirane — **KOSE**, ročno kovane **MO-TIKE**, itd. Pošljite poštno nakaznico ali denar za naročnino. POŠTINA PROSTA

MOTIKE, velike, štajersko jeklo \$1.25
KOSE, zvane **METEOR**, z rinko, 26.28.30.32 col dolge, po \$2.25
KOSE, ožje, ne tako močne, samo 30 in 32 col dolge, pa \$1.50
KOŠIČKA iz jarnovega lesa, ročno delo \$2.00
KLEPALNO ORODJE, težko štajersko jeklo, \$2.00 — par brusilni Bergamo **KAMNI** \$1.50 večji in boljši \$2.75
RIBEŽNI za repo ribati, dva noča \$1.25

Naslov: **STEPHEN STONICH**
 BOX 275, CHISHOLM, MINN.
 ZAPOMNIŠE SI NASLOV, ker na to mo dolgo oglašati

TRUPLO V KOVČEGU

V Ambervilliersu na Francoskem so odkrili šele sedaj strašen zločin, ki se je zgodil po vse prilike že lanskega junija. Neko stanovanje v veliki najemniški hiši je bilo osem mesecev prazno. Zadnji najemnik, neki Angel Soleil, mulat z otoka Martinique, ga je bil ostavil pred tem časom, ne da bi pobral niti nekaj revnega pohištva in perila. V hiši je bilo še več drugih stanovanj praznih in tako se lastniku ni mudilo, da bi ga izpraznil. Tedni pa je dal hišniku nalog, naj ga pripravi. Hišnik je to storil. Med drugimi stvarmi, ki jih je našel v stanovanju, je zbudil njegovo pozornost kovčeg, ki je bil ves ometan s cementom. Odstranil je cement in ga odprl. V tistem trenutku mu je udaril v nos strašen smrad. V kovčegu so bili razkosani deli že segnitega ženskega trupla. Hišnik je takoj obvestil policijo, ki je izvršila preiskavo. Ni bilo dvoma, da je bil storilec tega groznega zločina bivši stanovalec, žrtev pa njegova žena Severina, mulatka kakor on, igralka ter plezalka na dvomljivih odrih. Dve uri pozneje so Soleila, ki je živel še vedno v tem kraju brez posla, aretirali. Priznal je brez nadaljnega, da je ženo umoril in iz njegovih izpovedi je bilo takoj jasno, zakaj je to storil.

Zakon med obema mulatoma je bil precej iluzoren. Videla se nista po cele tedne in tudi mesece, vsak je hodil svojo pot.

Soleil je pred štirimi leti izkoristil takšno priliko slamanatega vdovstva, da je zapeljal v nekem drugem kraju dekle iz dobre družine in se z njo poročil, ne da bi ji povedal, da je že oženjen. Toda njegova prava žena se je takrat postavila po robu, prišel je zaradi bigamije pred sodnike, ki so ga obsodili na 18 mesecev ječe. Po prestani kazni se je vrnil k ženi in sta zakon nadaljevala ne dosti drugače nego prej.

Dokler je imel svojo službo kot knjigovodja, je še slo ko je pa ostal brez posla, je začela žena spet hoditi po svojih tetah in se ji vračala. Kakor sam pravi, samo zato da je njej zaradi njegove brezposelnosti

prepir. V nekem takšnem prepiru jo je udaril s steklenico po glavi, da je obeležala mrtva. Pravi, da ni imel poguma, da bi se sam javil, pač pa je trpelo, da bi za nekaj časa zakril zločin, razkosal, stlačil v kovčeg in tega zacementiral. Tem dejanju ni mogel več vztrajati v stanovanju in je odšel. Ker sosedi niso bili dosti vajeni, da bi videli oba zakonca skupaj, se jim ni porodil noben sum, tako da so šele sedaj odkrili mulatovo dejanje.

Ta čas je morilec v preiskovalnem zaporu in skušajo iz njega izvleči še neke skrivnosti, ki je vanje zavil zverinski zločin.

NEMARNOST, NESREČE IN ŠKODE

Statistike govore, da se zgodi na leto okrog 15 milijonov nesreč zaradi nemarnosti v gospodinjstvu. Takšna številka govori za cele knjige. In vendar so samo majhni vzroki, ki jim sledijo veliki učinki.

Hotela si je prešiti samo sukno in si pri tem dala iglo med ustnice. Kdo ni še tega napravil? A da ni končal kakor tista mati štirih otrok, ki je umrla za voljo pogoltnjene igle, je bil samo slučaj in sreča. Ali veš, da so tvoje ustnice popolnoma cele in da se ne utegnejo po rji in umazanosti na igli okužiti skozi nevidno ranico, tako da so potem posledica huda gnोजnja in zastrupitve krvi?

Število nesreč pri snajzenju oken znaša na leto stotisoče. A navzlic vsem svarilom vidiš vedno znova gospodinje in služkinje, ki telovadijo nezastričene na zunanji strani okna. Seveda nimajo vrtoglavičec, toda napačen korak, nepričakovane sunek vetra, pok ali karkoli in že se je zgodila nesreča, ki je ne more nihče več popraviti.

Požari v gospodinjstvu veljajo imetja, a vendar vidiš po vseh kotih še vedno škatljice vžigalice, da pridejo nevedne otroške roke vendar do njih. Kolikokrat ostavljajo gospodinje električne likalnice na mizi, ne da bi izključile tok. Kolikokrat se zgodi, da gredo s steklenico špirita ali benecina prilivati ognju. Vse sama nemarnost in nepazljivost!

Stikalo na steni ni več v redu. Drugi teden ga bo popravil električar. Toda do drugega tedna se je že zgodila nesreča.

Koliko prilik v gospodinjstvu, da se ožgeš, opariš, pa deš, se polomiš, ubiješ, zastrupiš, okužiš! In če se kaj takšnega zgodi, bi vsak človek lahko prisegel nato, da se je zgodilo samo zavoljo tvoje brezbrižnosti. Brezbrižnost ubija milijone ljudi, dela milijarde škode — a vendar je ni mogoče iztrebiti!

Prebrskajte se na "GLAS NARODA" in prebrskajte slovenski delavski glasnik "Družna Iskra"

Slovensko Delavsko Podporno Društvo, ink
 (Slovenian Workmen's General Society, Inc.)
 NEW YORK, N. Y.

ODBOR

Preddelovnik: FRANK KOŠAK
 60-25 Catalpa Ave., Bklyn., N. Y.

Podpredsednik: FRANK CERAR
 139 W. 42nd St., Bklyn., N. Y.

Blaginjak: LOVRENC GIOVANELLI
 813 Woodward Ave., Bklyn., N. Y.

Član: FRANK PADAR
 96 Evergreen Ave., Bklyn., N. Y.

N. d. pr. I: FRANK PIRC
 69-27 - 44 Ave., Winfield, L. I.

II: FRANK KOSHIER
 602 Onderdonk Ave., Bklyn., N. Y.

III: JOHN HAHMAN
 1287 Greene Ave., Bklyn., N. Y.

DRUŠTVO OBSTOJI SE LE 16 LET IN IMA V BLAGAJNI OKROG DESET TISOČ DOLARJEV

Društvene seje se vrše vsako drugo soboto v mesecu v društvenih prostorih v American-Slovenian Auditorium, 233 Irving Ave., Brooklyn, N. Y. — Kajali in rojakinje v New Yorku in okolici zavarujte se za slučaj bolezni ali nesreče. Iz okolice od 25 do 50 milj se sprejme člani, če je v okrožju 5 milj do 5 članov. Za ustanovna pajčila se obremite na katerega zgoraj omenjenih odborčnikov.

OBIŠČITE SLOVENIJO

— IN —
EVHARISTIČNI KONGRES
 V LJUBLJANI

s tem, da se pridružite **VELIKEMU IZLETU** na slavnem ekspresnem parniku

BERENGARIA
 19. JUNIJA
 (preko Cherbourgja in Pariza)

Izletnike bo spremljal izvežban potniški spremljevalec. Karte je mogoče kupiti po Cunard White Star Odplačnem načrtu.

IZBORNI PROSTORI, KUHINJA in ZABAVALA

Za podrobnosti vprašajte pri:

Frank Sakser, Jr.
SLOVENIC PUBLISHING CO.
 216 W. 18th Street, New York

Cunard White Star Ltd.

Janko J. Srimšek:

DVE POMLADI

(Nadaljevanje.)

— Da! —

— Ne modruj, prijatelj Mataj! Rajši bi parkrat obrnili kvarte. — Štirje smo — Marjaš, — Enoidvajset — — potegne ravbar Miklavž šop kvart iz žepa in jih premeša.

— S teboj, bedak, sama partijo duraka ali črnega Petra! V grob so te spravile kvarte in ti vrag se zmeraj ne da miru —

— Tebe je pijača —, de Mataj.

— In tebe babe — Tista —

— Ne imenuj je s svojimi umazanimi usti. — Ne imenuj Kate — Moje Kate — Mataj zarozlja s sabljo. Desnica se mu vleže na pistolo — "Ti — ti — rokovanje in nič drugega —"

— Mir, Mataj! Tudi jaz vem, kaj je ljubezen — Tudi jaz sem jo poznal — in Bog ve, da je bila Mozolova Polonica lepša kakor tvoja Kata. — Če bi bil Obloški Tonček, naš Rajtgruzen, med nami, bi ti povedal svojo —

— Polonica! Mozolova Polonica — Kakopak! Zdihoval si in ekerval za njo. Nauce je pa k njej hodil v kamro spat —

— Kakor tisti tvoj — kako se je imenoval — k tvoji Kati —

— Molči, Jernač! Da bi te vse strele nebeske zdrobile v solčni prah!

— Ravbar Miklavž neprestane meša karte. Meša. Pa poseže za pas in vrže nabitno mošnjo na posteljo. — Zlatniki zacingljajo v njej. — "Če dobiš srčno damo", mi govori, "bo vse to tvoje —" obeta in deli! Ona dva, tolovaj Mataj in rokovanje Jernač, sta si segla v roke, objela se in se poljubila in iunaško molzeta rejeno pletenke.

Z znojnimi prsti vzamem tr' karte, ki mi jih je razdelil Miklavž. — Razgrnem jih. — Srčna dama. — Srčni deček.

Karova deklica. — Toda to ni so karte. — To niso mrtve pedobe. — Srčna dama je moj žena. — Srčni deček je moj sin

— Karova deklica moja hčerka. — Zlata meglja mi zaigra pred očmi. — Tako toplo — tako ugodno mi je. — Tako mehko, da srce poka v prsih veselja — in žalosti. — Oni trije izginejo in se tope v zlati megli. — Samo moja družinica ihti zraven mojega ležišča

— Iztegnje roke — Me kliče — Vabi k sebi — S seboj — Pa se noč zgrinja na njih in name — Zajeda se med nas nekaj kakor ogromna črna zvezda — Iz daleč čujem glas rokovanja Jernača: "Ne p'šči nikoli s srčno krvjo, prijatelj!

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU
 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
 PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

MAJA:

- 10. Bremen v Bremen
- 11. Paris v Havre
- 12. Conte di Savoia v Genoa
- 15. Aquitania v Cherbourg
- 17. Europa v Bremen
- 18. Saturnia v Trst
- 18. Ile de France v Havre
- 22. Majestic v Cherbourg
- 23. Manhattan v Havre
- 25. Champlain v Havre
- 26. Rex v Genoa
- 28. Bremen v Bremen
- 29. Berengaria v Cherbourg

JUNLIJA:

- 1. Lafayette v Havre
- 5. Aquitania v Cherbourg
- Washinton v Havre
- 7. Normandie v Havre

8. Europa v Bremen

- Conte di Savoia v Genoa
- 12. Majestic v Cherbourg
- 14. Bremen v Bremen
- 15. Rex v Genoa
- 19. Champlain v Havre
- 19. Manhattan v Havre
- 22. Berengaria v Cherbourg
- 22. Normandie v Havre
- 26. Aquitania v Cherbourg
- 29. Ile de France v Havre
- Majestic v Cherbourg
- Europa v Bremen
- Conte di Savoia v Genoa

JULIJA:

- 3. Berengaria v Cherbourg
- Washington v Havre
- 5. Saturnia v Trst
- 5. Bremen v Bremen
- 10. Champlain v Havre
- 10. Rex v Genoa
- 10. Normandie v Havre
- 10. Aquitania v Cherbourg
- 16. Europa v Bremen
- 17. Conte Grande v Genoa
- 17. Majestic v Cherbourg
- 17. Manhattan v Havre
- 20. Ile de France v Havre
- 23. Conte di Savoia v Genoa
- 24. Berengaria v Cherbourg
- 26. Bremen v Bremen
- 27. Champlain v Havre
- 31. Washington v Havre
- 31. Aquitania v Cherbourg
- 31. Normandie v Havre

SEDAJ JE ČAS

DA SE PRIPRAVITE ZA POTOVANJE V EVROPO TO POLETJE. Pridružite se našim izletnikom, ki odpotujejo na največjem kabinskem parniku French Line

"CHAMPLAIN"
 KI ODPLUJE IZ NEW YORKA

za **EVHARISTIČNI KONGRES** v LJUBLJANO. Priljubljeni Rev. Aleksander Uranjak iz Chicago bo duhovni vodja in bo potoval iz izletniki. — Ne zamudite te izredne prilike, da se udeležite teh svečanosti.

DRUGI IZLETI SLOVENCEV NA NAVJEČEM IN NAJNOVEJSEM PARNIKU SVETA

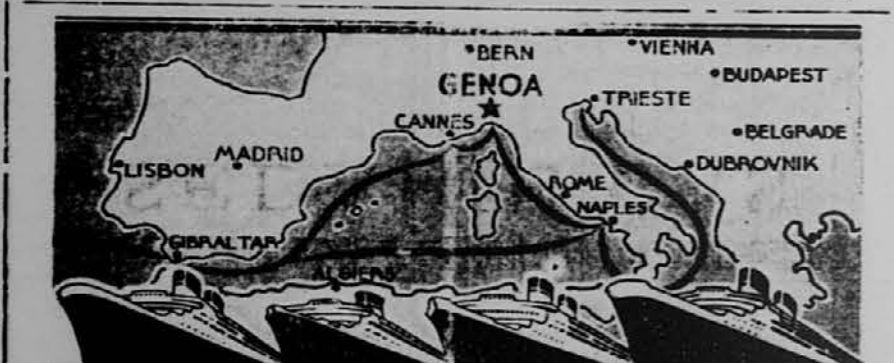
"NORMANDIE"
 70280 ton — 1029 čevljev dolg

ODPLUJE IZ NEW YORKA **7. JUNIJA** in **22. JUNIJA**

Potujte na tem čudovitem parniku v Evropo. Manj kot pet dni preko oceana. Varen proti ognju. Vse najnovejše varnostne naprave. Dobre kabine. Elevator v tretjem razredu. Iirana, ki jo imate radi in brezplačno vino pri obedih. Za podrobna navodila in karte pišite na

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
 216 West 18th Street New York City

French Line

NAJHITREJŠA SLUŽBA V JUGOSLAVIJO

na največjih in najbolj modernih ladjah, ki plujejo redno v vašo domovino PO SOLNČNI JUŽNI PROGI

PREKO TRSTA — 7 UR DO JUGOSLAVIJE
Conte Grande — 1. junija - 3. julija - 10. avg.

Izarbite to veliko naglice, udobnost in cenovnost, da se podate natavnost v Trst, ki je oddaljen samo par ur od vaše domovine. MILLO PODNEBJE SOLNČNE JUŽNE PROGE bo prispelo k udobnosti in užitku modernih prostorov, prijazne postrežbe in izborne kuhinje.

PREKO GENOVE — 15 UR DO JUGOSLAVIJE
R E X (najhitrejša ladja sveta) — 25. maja, 15. junija, 9. julija
CONTE DI SAVOIA — 8. junija, 29. junija, 21. julija
 Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali: 1 STATE ST., N. Y. C.

Italian Line

Ker srčna kri je najdražje črdo —

Spoudanski vetrovi se spuščajo v doline — vrisakajo — Vro — Pojo — Me v vsej svoji surovosti in nasilju skozi zamreženo okno z zamreženo ono z blagimi diti božajo po razbeljenem čelu — Bukve v hostah zelenijo — Breze so bele in svatovske kantar Matajeva Kata — Vinska trta v vinogradih poganja srebrne listke — Po Kamničkih planinah prepeva Jernač, rokovanje, ki ga Jurčič in Kernik nista poznala, svojo najlepšo pesem — Pesem o dekletu, o Polonici, ki ni marala za njega, zadnjega med zadnjimi — Nikoiti izpeto pesem o po-

mladi in neizpolnjeni ljubenci —

"Gospodin, pomiluj! Gospodin, pomiluj!" Primaknem stolček ped lino in naslonim obraz v železno križe.

Pred kaznilničnimi vrati leži na nosilih sirova krsta. Na sirovem križu se blišče črne številke: 1314. Pred rakvijo izvršuje svečenik zadnji obred. Zvonček v kapelici šepasto pozvanja. Cin-cin-cin — Dvo-rišena vrata zazijajo. Kaznjenci — pogrebci izneso mrliča na cesto — Na solnce — V prostost — Vrata zaječe — Se zapro —

(Konec prihodnj.)